

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Jičín

Adresa: Železnická 460, 506 01 Jičín

Identifikátor školy: 600 092 119

Termín konání orientační inspekce: 4. - 8. březen 2002

Čj.	096 65/02-5123
Signatura	oi2cv105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Jičín, Železnická 460, je úplnou základní školou zřízenou jako příspěvková organizace. Název zřizovatele: Město Jičín, Žižkovo náměstí 18, 506 01 Jičín, IČO 00271632.

Školní areál je tvořen 5 budovami. Ve škole je umístěno 27 kmenových učeben, které jsou doplněny o následující odborné učebny: výpočetní techniky, cizích jazyků, chemie, fyziky, výtvarné výchovy, učebny praktických činností, ekologie, učebnu šití a školní kuchyňku. Dále má škola k dispozici prostory pro činnost školní družiny, dvě tělocvičny, hřiště s asfaltovým povrchem na košíkovou, sektor pro skok daleký a asfaltovou dráhu. V menší míře využívá škola pro výuku rovněž haly Sportovního areálu města. Součástí školy je ekologický areál Čtyřlístek, který zahrnuje venkovní učebnu. Přímo ve škole je zřízena ordinace zubního lékaře a školní prodejna s občerstvením. Stravování je zabezpečováno ve školní jídelně umístěné v jedné z budov školy.

Ve školním roce 2001/2002 má škola 27 tříd. V době inspekce navštěvovali školu celkem 662 žáci. Ve škole pracuje 40 učitelů (37,27 přepočtených pracovníků), 5 vychovatelek školní družiny (3,86 přepočtených pracovníků) a 10 nepedagogických zaměstnanců (celkem 7,76 přepočteného pracovního úvazku).

Žáci jsou vyučováni podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2 se zapracovanými pozdějšími doplňky čj. 25 018/98-22. Tři třídy na druhém stupni základní školy jsou vyučovány podle učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy, čj. 29 738/96-22-50. Škola se navíc orientuje na ekologickou výchovu.

Orientační inspekce byla zaměřena na hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve vybraných předmětech, hodnocení podmínek vzdělávání a na kontrolu efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu. Školní družina nebyla předmětem kontroly.

Úroveň tělesné výchovy ve třídách s její rozšířenou výukou nebyla hodnocena z důvodu účasti většiny učitelů tělesné výchovy a žáků jedné ze sportovních tříd na lyžařském výcvikovém zájezdu.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Skupina předmětů v 1. – 3. ročníku

V průběhu orientační inspekce byly uskutečněny hospitace ve všech třídách prvního až třetího ročníku v předmětech matematika a český jazyk. Hodnocení kvality vzdělávání vychází z poznatků a dílčích zjištění sledovaných při výuce, z rozboru písemných prací žáků, tematických plánů a dalších předložených materiálů základní školy.

Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá schválenému učebnímu plánu. Plnění učiva v jednotlivých ročnících je v souladu s učebními osnovami. Kontrolou předložených tematických plánů bylo zjištěno, že při plánování nedochází k obsahové duplicitě a je zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. S učebním plánem korespondují i jednotlivé složky předmětu český jazyk (čtení a literární výchova, jazykové vyučování, slohový výcvik a psaní). Plánování vychází ze vzdělávacího programu a je upravováno podle dostupných učebnic.

Všichni vyučující přistupují k přípravě na vyučování velmi zodpovědně a jsou prokazatelně informováni o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení. Škola zajistila zakoupením čtecí kamery příznivé podmínky pro výuku žáka s těžkým kombinovaným postižením.

V prvním až třetím ročníku působí osm pedagogů, z nichž sedm splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku v 1. – 5. ročníku. Jedna učitelka v současné době studuje na Univerzitě v Hradci Králové obor učitelství pro 1. – 5. ročník.

Výuka probíhá ve dvou budovách, které jsou součástí celého komplexu budov základní školy. Třídy prvního a druhého ročníku jsou umístěny v prvním poschodí objektu, ve kterém je v přízemí školní jídelna. Provoz jídelny nijak nenarušuje výuku. Budova je volně přístupná, vstup do prostor využívaných základní školou je zabezpečen uzamykatelnou přepážkou a opatřen zvonky do jednotlivých tříd. Nedostatkem je absence šaten. Žáci si odkládají oblečení a obuv přímo na chodbě, jsou však důsledně vedeni k udržování pořádku a pečlivému ukládání svých svršků na určená místa. Tělocvičny mají v současné době poškozené luxfery, žákům hrozí poranění skleněnými střepy. Tato situace je z hlediska bezpečnosti velmi problematická.

Učebny využívané k výuce jsou dostatečně prostorné, světlé, z hlediska počtu a velikosti odpovídají potřebám školy. Žákovský nábytek je starší, vždy ve dvou velikostech, což umožňuje přizpůsobení vzrůstu žáků. Většina vyučujících preferuje atypické uspořádání lavic ve třídě po obvodu místnosti, čímž vzniká uprostřed prostor pro koberec nebo molitanové podložky. Všechny prostory jsou vkusně a esteticky upraveny, výzdoba má funkční charakter, učební prostředí je podnětné. K výzdobě jsou využívány především výtvarné práce a výrobky žáků. Dvě učebny využívá ke své odpolední činnosti školní družina.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku žáků a stanoveným výukovým cílům. Zásady psychohygieny byly dodržovány průběžným větráním, častým a přiměřeným střídáním činností žáků, zařazováním tělovýchovných chvil, zpěvem a volením takových forem práce, které předpokládají pohyb žáků po třídě. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné, přiměřené věku a možnostem žáků. Všichni vyučující přizpůsobovali náročnost učiva věkovým zvláštnostem a specifickým podmínkám třídy. V převážné většině hodin byl v úvodu sdělen výchovně-vzdělávací cíl a předpokládaný průběh hodiny. Učivo navazovalo na předchozí probíranou látku.

Učitelé využívali pestré vyučovací metody. Dbali na častý pohyb žáků po třídě, část úkolů plnili žáci na koberci, u magnetické tabule, hojně byly zařazovány skupinové aktivity, hry a soutěže. Využití učebnic a pracovních sešitů bylo přiměřené a účinné. Žáci často pracovali s vyrobenými pomůckami (karty s číslicemi, písmeny a slovy), doplňovali křížovky, řešili zajímavé a problémové úlohy. Organizace výuky umožňovala většině žáků úspěšné uplatnění. Učovací čas byl využit efektivně, učivo bylo interpretováno věcně správně.

Ve všech vyučovacích jednotkách byla zřetelná vstupní i průběžná motivace žáků, byly zařazovány mezipředmětové vztahy. Učitelé prověřovali výchozí znalosti a dovednosti žáků, preferovali vyvozování nových poznatků na základě pozorování a praktických činností před výkladem. Otázky při opakování byly zaměřeny především na pamětné zvládnutí učiva, pochopení vztahů a souvislostí. Při zkoušení a procvičování získávali učitelé dostatečnou zpětnou vazbu o zvládnutí probíraného tématu. Hodnocení výkonu žáků bylo objektivní a všemi vyučujícími zdůvodněné. V jedné třídě jsou žáci hodnoceni pouze slovně. Tato forma hodnocení je využívána i v ostatních třídách u jednotlivců. Frekvence hodnocení známkou je dostatečná.

Při zadávání samostatné práce byla respektována zásada přiměřenosti, učitelé poskytovali žákům při řešení úkolů pomoc, prověřovali pochopení zadaných cvičení a upozorňovali na případné problémy. Žáci jsou vedeni k samostatnosti, sebekontroli a odpovědnosti. Všechny hodiny byly v závěru zhodnoceny, bylo provedeno shrnutí učiva a analýza nejčastějších chyb.

Komunikace mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem je založena na vzájemné toleranci a důvěře. Jsou stanovena pravidla jednání a chování, žáci jsou s nimi prokazatelným způsobem

seznámení. V některých třídách mají žáci zásady slušného chování a jednání výtvarně zpracované na nástěnce. V navštívených hodinách pracovali žáci se zaujetím a projevovali celkově pozitivní vztah k výuce. Verbální i neverbální projev vyučujících byl kultivovaný, přirozený a přátelský.

Výuka ve sledovaných předmětech 1. - 3. ročníku je hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina předmětů ve 4. a 5. ročníku

V šesti třídách 4. a 5. ročníku byla sledována výuka v předmětech český, anglický a německý jazyk, matematika, vlastivěda, výtvarná a tělesná výchova.

Hodnocení kvality vzdělávání těchto předmětů vychází z poznatků a zjištění sledovaných při hospitační činnosti ve výuce, z rozboru ústních i písemných projevů žáků a dalších materiálů školy.

Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu. Počty vyučovaných hodin odpovídají zvolenému učebnímu plánu. Týdenní rozvrh hodin je sestaven v souladu s psychohygienickými zásadami a organizačními možnostmi školy. Učitelé mají požadavky osnov jednotlivých předmětů zahrnuté v ročních tematických plánech. Zápisy probraného učiva ve třídních knihách jsou konkrétní, vyplývá z nich, že učivo je plněno v celé šíři a nedochází k obsahové duplicitě. Žáci dvou ročníků prvního stupně se pravidelně účastní plaveckého výcviku v Plavecké škole Jičín.

Plánování učiva vychází z dostupných učebnic a zvoleného vzdělávacího programu. Dílčí výchovně vzdělávací cíle v jednotlivých vyučovacích hodinách ve většině případů respektovaly charakter učiva i možnosti jednotlivých žáků.

Na výuce sledovaných předmětů ve 4. a 5. ročnících se podílí 15 učitelů. Z nich 9 učitelů splňuje požadavky na odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku žáků 1. - 5. ročníku, 4 učitelé nemají pedagogickou a odbornou způsobilost k výuce žáků tohoto stupně školy, 2 vychovatelky ve funkci učitelek nemají vysokoškolskou odbornou a pedagogickou způsobilost.

Prostorové a materiální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou vyhovující. Třídy 4. a 5. ročníku jsou umístěny v pavilonu prvního stupně propojeném chodbou s hlavní budovou. Učebny jsou prostorově postačující, žákovský nábytek v nich umístěný je postupně modernizován, většina učeben je však vybavena starým žákovským nábytkem, který je značně opotřebovaný a někde nevyhovuje ergonomickým hlediskům vzhledem k výšce žáků.

Subjektivně sledované světelné podmínky vyhovovaly psychohygienickým zásadám. Interiér učeben působí esteticky, kromě nástěnek tvoří výzdobu květiny a žákovské výtvarné práce. Byl však zaznamenán nepořádek na podlahách a v lavicích u řady žáků, ten někteří pedagogové přehlíželi.

Učitelé mají k dispozici audiovizuální a didaktické pomůcky, ve třídách jsou umístěny televizory, radiomagnetofony, k dispozici jsou jazyková učebna pro první stupeň a počítačová učebna s instalovanými výukovými programy. Audiovizuální technika byla ve sledované výuce využita ve čtyřech případech.

Vybavení učebnicemi je vyhovující, vybavení většinou staršími pomůckami je postačující. Demonstrační přehledy a pomůcky pro výuku cizích jazyků jsou nové.

Struktura většiny hodin odpovídala klasické stavbě s úvodním opakováním učiva z minulých hodin, následovalo procvičení učiva, expozice nového učiva buď vyvozená výkladem učitele, či řízeným rozhovorem. V závěrečné části hodin bylo zařazováno upevnění a shrnutí učiva se

zhodnocením práce. Učitelé užívali názorné pomůcky, objevovaly se však i pouze verbální vyučovací metody. Převažoval frontální způsob výuky, skupinové vyučování používali čtyři pedagogové. Diferencovaná práce žáků s využitím různého rozsahu úkolů byla zařazena jedním učitelem. Při samostatné práci žáků byly používány pracovní listy, úkoly z učebnice či práce probíhala dle zadání učitelů. Učitelé průběžně kontrolovali práci žáků.

Metody a formy práce typické pro tento věkový stupeň byly zařazovány většinou učitelů, objevovala se však i výuka málo pestrá, nudná. Učitelé věnovali rozvoji komunikativních dovedností žáků ve vyučování pouze částečnou pozornost. Mezipředmětové vztahy kladně ovlivňovaly zařazení nových poznatků do systému. Relaxační chvílky při únavě či rozptýlenosti žáků byly používány ojediněle. Pracovní návyky žáků jsou budovány, někteří pedagogové však tolerují prohřešky vůči zásadám slušného chování a mají nízké požadavky na pracovní povinnosti žáků.

Učivo osnov je průběžně plněno a bylo interpretováno věcně správně. Pouze v jedné čtvrté třídě bylo zjištěno větší zpoždění při probírání učiva vlastivědy, způsobené dlouhodobější absencí pedagoga. Vyučovací čas byl v několika případech využíván málo efektivně. Většina vyučovacích jednotek však byla vedena ve svižném tempu, žáci byli zaměstnáváni činnostmi přiměřeně ke svým schopnostem. Většina učitelů dovedla reagovat na potřeby žáků.

Ve výuce anglického a německého jazyka se pozitivně projevovalo dobré materiální vybavení i zařazování moderních metod elementární výuky cizího jazyka. Výuka probíhala komunikativním způsobem v kombinaci s gramaticko-překládovou metodou. Žáci se nebáli hovořit a citlivě bylo pracováno s chybou. Jedna opakovací vyučovací jednotka německého jazyka proběhla v počítačové učebně, žáci individuálně ověřovali své znalosti prostřednictvím výukového programu.

Stanovené výukové cíle nebyly žákům ve většině případů sdělovány. Vstupní motivaci učitelé používali ojediněle. Zajímavé formy práce k aktivizaci žáků, například soutěže, hry, prožitkové formy práce byly v průběhu inspekce prezentovány v několika případech. Pozitivní motivace žáků a posilování jejich sebevědomí se objevovaly pravidelně, všichni učitelé oceňovali snahu výukově slabších žáků a chválili zlepšení jejich výkonu.

Vyhodnocování práce žáků a ústní klasifikace během výuky byla zařazována pouze některými učiteli. Otázky při zkoušení žáků byly zaměřeny nejen na pamětné zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí. Kontrolou zápisů v zápisnicích a žákovských knížkách byla zjištěna dostatečná frekvence známek a hodnocení ústního i písemného projevu z naukových předmětů, méně jsou zastoupeny předměty s výchovným či praktickým zaměřením. Hodnocení vědomostí, dovedností a návyků žáků bylo prováděno objektivně v souladu s pravidly hodnocení a klasifikace žáků základní školy.

Ve škole jsou stanovena pravidla vzájemné komunikace, většina žáků je dodržuje. Žáci jsou však dosti hluční a vyjadřují se značně neformálně. Závady a přestupky oproti pravidlům slušného chování se v průběhu inspekce objevily v prostorech mimo školu. Projevy nežádoucího chování byly usměrňovány, žáci jsou vychováváni k toleranci a vzájemné pomoci jeden druhému. Pedagogové respektují osobnost žáků, jsou značně tolerantní, využívají především slovních apelů na žáky. Ústní i písemný projev části žáků ve sledované výuce vykazuje drobné nedostatky. Vyjadřování některých žáků je neobratné, písemné projevy neupravené, týká se to především žáků s diagnostikovanou specifickou vývojovou poruchou učení a dětí problémových. Učitelé věnují kontrole písemností žáků pozornost, opomíjena je však kontrola zápisů některých předmětů (např. vlastivěda, cizí jazyk).

Psychosociální podmínky výuky jsou založeny na ovzduší důvěry a spolupráce. Atmosféra v hodinách byla příznivá. Verbální i neverbální komunikace pedagogů je přizpůsobena věku

žáků.

Výuka ve sledovaných předmětech 4. a 5. ročníku je hodnocena jako velmi dobrá.

Český jazyk

V průběhu inspekční činnosti byly realizovány hospitace v hodinách mluvnice a stylistiky. Pro objektivní posouzení kvality výuky byly vybrány vyučovací jednotky v různých třídách druhého stupně školy u všech vyučujících českého jazyka. Nebyly opomenuty ani ostatní podmínky - personální, materiální a psychohygienické, které s výukou souvisí.

Časová týdenní dotace hodin je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem a činí ve všech třídách 6.- 9. ročníku čtyři hodiny, jedna z nich je dělená (dělení se netýká třídy VII. D s 18 žáky celkem). V nabídce volitelných ani nepovinných předmětů se žádný z oborů českého jazyka neobjevuje, pouze v devátém ročníku pro zájemce z řad žáků vyučující organizují kroužky přípravy ke zkouškám. Ve škole je vydáván školní časopis Čtyřka, do něho přispívají svými literárními pracemi žáci prvního i druhého stupně.

Tematické plány měly pouze rámcový charakter v jazyce a stylistice, pro literární výchovu byly zpracované podrobněji. Všechny učitelky měly přehled o žácích se speciálními potřebami, což se objevovalo při organizaci hodin. V žákovských knížkách byli někteří žáci hodnoceni širším slovním hodnocením. Všechny vyučovací jednotky byly pečlivě připravené.

Výuku českého jazyka zajišťuje v letošním školním roce pět odborně i pedagogicky způsobilých učitelek, což pozitivně ovlivňuje její kvalitu. Sledované hodiny probíhaly v kmenových třídách vybavených starším či novějším nábytkem, didaktická technika byla k dispozici jen v některých z nich, vyučující si ji však, pokud chtějí, mohou opatřit. Při inspekční činnosti žádná didaktická technika využita nebyla. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že některé učitelky využívají výukové programy na český jazyk. Materiální základnu dále tvořily osvědčené učebnice, soubory alternativních učebnic, řada videokazet, různé příručky, slovníky aj. Nejčastěji žáci pracovali kromě učebnic s nakopírovanými texty. Při výuce jsou používány také publikace ze žákovské i učitelské knihovny, velmi dobrá je spolupráce s knihovnou městskou. Většina hodin probíhala přiměřeným tempem, žáci měli dostatek prostoru pro práci a i ostatní podmínky (světelné a tepelné) byly vyhovující.

Učitelky kladly důraz na samostatnost žáků, na aplikování získaných poznatků, ve slohu navíc na správnou komunikaci a pozitivní přístup k životu. Pokud žáci jevíli známky únavy, byli aktivizováni relaxačním cvičením. V hodinách stylistiky v nižších ročnících vyučující vytvořila prostor zejména pro činnost žáků - jak jednotlivců, tak skupin, nabídla jim řadu zajímavých činností a oni samostatně vyvodili cíl hodiny i nejdůležitější znaky probíraného stylistického útvaru.

Vstupní motivaci začínala většina hodin, ale i v průběhu vyučovacích jednotek byli žáci motivováni pochvalou či povzbuzením, získávali zpětné informace o svém výkonu. Kontrolou žákovských knížek byla zjištěna dostatečná četnost známek nejen z jazyka, ale i z literatury a stylistiky. Individuální zkoušení se nerealizovalo, hodnocení nebo sebehodnocení v závěru hodin se objevilo pouze ojediněle.

Atmosféra v hodinách byla přátelská, žáci respektovali dohodnutá pravidla komunikace.

K pozitivním stránkám výuky tohoto předmětu patřila pozornost vyučujících věnovaná písemným projevům, organizování školních i mimoškolních akcí a soutěže v recitaci, pořádání divadelních zájezdů a literárních exkurzí. K negativům náležel menší prostor pro komunikaci

žáků v některých hodinách, nedodržení časové struktury vyučovacích jednotek a nevyužití didaktické techniky.

Na základě zjištěných skutečností je kvalita výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Časová dotace určená zvoleným vzdělávacím programem je dodržena. Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s osnovami, jejichž plnění bylo ověřeno kontrolou třídních knih. V nabídce povinných a volitelných předmětů není žádný, který by umožnil žákům rozvoj základních matematických vědomostí. Učitelé jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení. Ve dvou hodinách byl zaznamenán tolerantní přístup k žákům s dyslexií.

Předmět vyučuje pět učitelů s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhá v kmenových učebnách, které svojí velikostí, osvětlením a teplotou odpovídají psychohygienickým požadavkům. Učebny jsou vybaveny běžným žákovským nábytkem. V některých jsou sice stolky a židle různých velikostí, ale rozsazení žáků je zcela nahodilé a jejich fyzické potřeby vyplývající z rozdílného věku tak často nejsou naplněny. Malá pozornost byla věnována psychohygieně vyučování. Vyučující až na jednu výjimku neupozorňovali žáky na špatné sezení při čtení a psaní a většinou jim neumožnili během vyučovací hodiny žádnou relaxaci. Kabinet matematiky obsahuje běžné pomůcky, jako např. kalkulátory, modely geometrických těles, fólie na zpětný projektor, sbírky úloh aj. V učebně informatiky je k dispozici 10 výukových programů.

Všechny sledované hodiny měly podobnou strukturu s počátečním opakováním a zkoušením, následným výkladem nové látky a shrnutím s procvičením. Přestože byla často zařazena samostatná práce, převahu měly frontální metody. Až na jednu výjimku byly zcela opomíjeny kooperativní formy práce. Žáci pracovali s učebnicemi a sbírkami úloh, milimetrovým papírem, plány a jinými nakopírovanými materiály. V žádné hodině nebyla použita didaktická technika. Učivo bylo interpretováno věcně správně. Škola podporuje účast žáků v matematických soutěžích. Ve školním roce 2000/2001 to byla účast v Matematické olympiádě (dvě 2. místa, dále 4. a 8. místo v okresním kole) a v Pythagoriádě (4. a 9. místo v okresním kole). Další soutěží byl Matematický klokan. Úroveň grafických prací žáků klesá s postupem do vyšších ročníků.

Ve všech hodinách bylo použito vstupní motivace oznámením programu a cíle hodiny. Také volba námětů slovních úloh z okruhů činností žákům blízkých měla silný motivační účinek. Některé úkoly vysloveně směřovaly k praxi (měřítko plánu školy, procento nezaměstnanosti, události na nedávném lyžařském kurzu). Dobře byly uplatněny mezipředmětové vztahy. Zkoušení mělo většinou písemnou formu, ale žáci byli také zkoušeni u tabule. Zadávané úkoly byly často diferencované podle schopností žáků. Hodnocení bylo zaměřeno převážně pozitivně. Žák, který byl v řešení neúspěšný, dostal možnost nového přezkoušení. Při řešení složitějších úloh poskytovali učitelé žákům individuální radu a pomoc.

Čtvrtletní kontrolní práce jsou psány v řádných termínech. Jejich obsah, který určuje každý vyučující pro konkrétní třídu, vychází z probraného učiva. Obtížnost úloh je přiměřená. Úprava čtvrtletních prací je nejednotná a neodpovídá jejich významu.

Přístup učitelů k žákům byl přátelský, mnohdy až familiární. Přestože jsou žáci seznámeni s pravidly chování, byli v některých případech velmi nedisciplinovaní. Komunikace mezi učiteli a žáky byla většinou jednosměrná. Žáci byli pasivní, učitelé jim tolerovali jednoslovné odpovědi.

Celkově je výuka matematiky hodnocena jako velmi dobrá

Dějepis

Hospitační činnost byla realizována u dvou vyučujících - jedné odborně i pedagogicky způsobilé učitelky a jednoho učitele bez odborné způsobilosti.

Časová týdenní dotace odpovídala schváleným učebním dokumentům i členění učiva do jednotlivých ročníků s nimi korespondovalo, kromě devátého ročníku. Kontrolou třídních knih IX. A, IX. B, IX. C, vedených ve školním roce 2000/2001, bylo zjištěno nesplnění osnov, neboť nebyl probrán tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století. V tematických plánech byly pouze uvedené učebnice, s nimiž v jednotlivých ročnících pracují.

Výuka probíhala v kmenových třídách se základním vybavením, žáci měli dostatek pracovního prostoru, subjektivně zjištěné světelné i tepelné podmínky byly vyhovující. Materiálně-technickou základnu pro tento předmět tvořily především osvědčené učebnice, nové i starší mapy, obrazový materiál a dostatek videokazet. Didaktická technika využita nebyla.

Vyučovací jednotky ve vyšších a nižších ročnících se odvíjely naprosto rozdílným způsobem. Zatímco ve vyšších ročnících hodiny měly klasickou stavbu, členily se na opakování učiva, na část výkladovou a na procvičení a shrnutí, v nižších ročnících většinu času žáci strávili psaním diktovaných zápisů. Nebyly dodrženy tematické celky, a tak žáci navazovali tam, kde minulou hodinu skončili.

Pozitivním rysem vyučovacích jednotek bylo, že žáci byli podněcováni k vyvozování závěrů a tím se u nich rozvíjelo historické myšlení. Převládající frontální způsob vedení výuky v osmých a devátých třídách byl vždy doplněn dalšími metodami a formami - prací s učebnicí či mapou, samostudiem, studiem dobových obrázků a dokumentů. Žáci byli vedeni k logickému uvažování a k odpovědím celými větami.

Vyučovací jednotky začínaly vstupní motivací, průběžná motivace prolínala výukou. Žáci byli povzbuzováni, za správnou odpověď pochváleni, tak získávali zpětnou vazbu. Individuální zkoušení bylo realizováno v osmém ročníku, bylo zaměřené na aplikaci poznatků, hodnocení výkonu bylo objektivní a zdůvodněné.

Většina žáků projevovala pozitivní vztah k výuce, akceptovala dohodnutá pravidla, vztahy mezi vyučujícími a žáky i dětmi navzájem byly tolerantní, někde přátelské. Převažovala komunikace vyučujících.

Kontrolou vzorku sešitů byla zjištěna pěkná úprava ve většině z nich, ale u mladších žáků častý výskyt chyb - gramatických i faktických.

Na základě zjištěných skutečností je kvalita výuky dějepisu hodnocena jako průměrná.

Zeměpis

Hodnocení výuky zeměpisu je výrazně ovlivněno tím, že dva ze tří vyučujících zeměpisu byli v době inspekce dlouhodobě nepřítomni. Hospitace proběhly tedy pouze u jednoho vyučujícího a to i ve třídách, kde zastupoval nepřítomné kolegy.

Časová dotace určená učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu je dodržena. Kontrolou třídních knih bylo ověřeno, že učební osnovy jsou plněny, členění učiva do jednotlivých ročníků je v rámci povolených úprav.

Všichni tři pedagogové mají odbornou a pedagogickou způsobilost a mnohaletou praxi. Ve škole není odborná učebna zeměpisu, vyučování probíhá v kmenových třídách. Ve škole je dostačující množství didaktické techniky. Kabinet zeměpisu je vybaven potřebným množstvím

nástěnných map, jejichž sortiment je podle finančních možností obnovován. Dále jsou zde atlasy, encyklopedie, příruční mapy a videokazety. V učebně informatiky je 8 výukových programů pro zeměpis.

Všechny pozorované hodiny měly podobný průběh. Žáci jsou vedeni k systematickému hodnocení regionu podle univerzální osnovy, do které mohou při zkoušení nahlédnout. Při výkladu i procvičování byly použity jedna nebo více nástěnných map, nákresů a fotografií z vlastních zdrojů vyučujícího, glóbus. Při výkladu složitějšího problému však nebyla použita optimální pomůcka, která byla v kabinetu k dispozici. Využití mezipředmětových vztahů, průběžná aktualizace, časté kladení problémových otázek a dobré znalosti žáků v orientaci na mapě byly nejvýraznějšími pozitivy všech hodin. Žákům jsou dlouhodobě zadávány referáty k určeným tématům. Vyskytly se však také nevhodné jevy, například diktování poznámek žákům v 6. ročníku, málo samostatné práce a skupinových aktivit. V žádné hodině nebyla použita didaktická technika. Učivo bylo interpretováno na vysoké odborné úrovni. Žáci se ve školním roce 2000/2001 zúčastnili zeměpisné olympiády a obsadili v okresním kole 5. a 6. místo.

Přestože se vyučující přesně a odborně vyjadřoval, malou pozornost věnoval rozvoji komunikativních dovedností žáků. Nevyžadoval od nich obsáhlejší slovní projev a většinou se spokojil s jednoslovnými odpověďmi.

Celkově je úroveň výuky zeměpisu hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodovědné předměty

Byly sledovány hodiny chemie, přírodopisu a fyziky, celkem u osmi učitelů. Časová dotace ve všech hospitovaných předmětech odpovídala učebnímu plánu. Členění učiva ve fyzice a chemii je v souladu s učebními osnovami. Přírodopis je vyučován podle osnov ekologického přírodopisu s využitím učebnic s výrazným ekologickým zaměřením. Úpravy v zařazení učiva do jednotlivých ročníků, pozorované v přírodopisu ve třídě s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy, nejsou v rozporu se zásadami zvoleného učebního programu. Obsahová duplicita nebyla zjištěna, kontinuita výuky je zajištěna. Kromě výuky povinným přírodovědným předmětům nabízí škola pro žáky 7. - 9. ročníku volitelný předmět ekologie s dvouhodinovou týdenní dotací. Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání.

Všichni vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Škola má zřízeny prostorné odborné učebny fyziky a chemie. Učebna fyziky má kromě běžných školních lavic podél zadní stěny upravenou pracovní část, vybavenou rozvodem elektrického proudu. V učebně je trvale umístěno video. Učebna chemie je vybavena digestoří a rozvodem vody, v zadní pracovní části je rozveden plyn. Učitelé mají k dispozici dostatek zpětných projektorů, jejich využití však nebylo pozorováno v žádné ze sledovaných hodin. Výuka přírodopisu probíhá v kmenových třídách, jedna z hodin byla realizována v počítačové učebně s využitím kvalitního výukového programu. Pro výuku ekologie slouží malá samostatná učebna.

Kabinety jsou poměrně malé a jejich vybavení je běžné úrovně. Pomůcky jsou převážně staršího data výroby, postačují však k zajištění názornosti výuky.

Na pozemku školy je od roku 1995 budován areál ekologické výchovy Čtyřlístek. Zahrnuje především botanickou sbírku více než 300 druhů vysazených bylin a více než 150 druhů a kultivarů dřevin, meteorologickou stanici, učebnu v přírodě, ukázkou vodního ekosystému, naučnou a informační stezku. K tomu je nutno přičíst řadu dalších dobrých ekologických

nápadů, realizovaných v areálu a snadno využitelných nejen při výuce ekologie a přírodopisu, ale i celkově při výchově dětí. Celý areál je mimořádně kvalitní a přínosný. Kladem je rovněž vynikající a rozsáhlá dokumentace areálu i celé oblasti ekologické výchovy.

V rámci výuky ekologie se zájemci z řad žáků školy účastnili několika národních i mezinárodních projektů, například Modré z nebe, Globe, Ozon, Tulipán, Slunce do škol a Lišejníky. Jsou pro ně pořádány zajímavé exkurze, výlety a besedy s odborníky.

Laboratorní práce z přírodovědných předmětů jsou vykonávány, jejich počet však nedosahuje hodnot doporučených osnovami.

Struktura hodin odpovídala výukovým cílům, většina sledovaných hodin měla logickou stavbu, organizační pokyny učitelů byly jasné a srozumitelné. Výběr učiva byl v souladu s věkem žáků a jejich znalostmi. Ve všech hodinách učitelé kontrolovali stupeň vědomostí žáků a teprve po dosažení požadované úrovně navazovali na probranou učební látku novými poznatky.

Většina učitelů střídala vyučovací metody a snažila se zabezpečit dostatečnou pestrost vyučovacích hodin. Dominantními používanými metodami byly výklad a řízený rozhovor se žáky. Zpestřením bylo využití dobrovolných žákovských referátů. V části hodin byla zadávána jednodušší samostatná práce. Spíše výjimečně a jen v menší části hodin byli žáci vedeni k samostatnému řešení problémů a vyvození závěrů. Vyučovací čas byl ve všech hodinách efektivně využit. Učitelé interpretovali učivo věcně správně.

Úvodní a průběžnou motivaci využívali učitelé pouze v některých hodinách, zajímavá byla motivace pomocí křížovky, případně demonstračními pokusy. Jen část učitelů věnovala pozornost spojování teorie s praxí, uvádění zajímavostí a aktualizaci učiva. Velmi dobře naopak všichni učitelé uplatňovali mezipředmětové vztahy, dostatek pozornosti věnovali opakování a upevňování učiva. Frekvence známek v žákovských knížkách byla odpovídající. Hodnocení výkonu žáků učiteli bylo objektivní. Učitelé zhodnotili práci žáků a shrnuli učivo v závěru většiny hodin.

Ve všech vyučovacích hodinách přírodovědných předmětů učitelé respektovali osobnost žáků. Úroveň komunikace učitelů se žáky byla ve většině případů vysoká, komunikace ze strany žáků naopak podprůměrná. Ve většině hodin klasického typu žáci neusilovali o maximální výkon, byli pasivní a nepozorní. Podstatně lépe se projevovali, pokud dostali příležitost k samostatné práci. Potom pracovali se zájmem a aktivně. Úroveň písemných projevů žáků byla rozdílná, v závislosti na úrovni pozornosti a kontroly ze strany jednotlivých učitelů. V malé části hodin se u některých žáků objevovaly projevy neukázněného chování.

Úroveň výuky přírodovědných předmětů je celkově velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Průběh a kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech prvního i druhého stupně mají vyrovnanou úroveň a jsou celkově hodnoceny stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Škola má zpracovány koncepční záměry na období let 2000 - 2004. Představují stručný výčet většinou obecně formulovaných hlavních úkolů v oblastech řízení, zlepšování prostředí školy, výchovy a vzdělávání, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a spolupráce s rodiči. Koncepční záměry byly vytvořeny pedagogickými pracovníky školy v průběhu školního roku 1999/2000 a schváleny pedagogickou radou. Koncepce je projednávána rovněž v Radě školy. Pracovníci školy se podílejí jak na stanovení strategických cílů školy, tak především na stanovení aktuálních úkolů, například plánování kulturních a sportovních akcí. Ředitel má ujasněné priority dalšího rozvoje školy.

Na obecné koncepční záměry navazuje rámcový plán ředitele, ve kterém jsou uvedeny hlavní úkoly pro školní rok. Přílohou tohoto plánu je plán hospitací na školní rok se stanovenými hlavními sledovanými jevy a materiál s názvem Organizace školního roku 2001/2002, uvádějící hlavní termíny a rozdělení funkcí. Operativní řízení je zajišťováno pomocí týdenních plánů práce školy, vyvěšovaných ve sborovně. Pro práci školní družiny je k dispozici celoroční plán činností rozpracovaný na jednotlivá roční období. Učitelé mají zpracované společné tematické plány. Úroveň tematických plánů je rozdílná v jednotlivých předmětech i ročnících. Vedle funkčních a kvalitních plánů jsou vypracovány i plány formální. Cíle obsažené v koncepci i plánech školy jsou reálné. Celkově je plánování pojato jako ucelený a funkční systém.

Výuka probíhá podle schváleného učebního plánu. Ve škole se vyučuje 7 druhů volitelných předmětů: ekologie, domácnost, sportovní výchova, užité výtvarné činnosti, konverzace v anglickém jazyce, informatika, základy administrativy. Kromě toho jsou nabízeny 2 nepovinné předměty: náboženství a sborový zpěv. Při škole pracuje 14 zájmových kroužků.

Pro všechny žáky s vývojovými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány. Všechny plány byly k začátku školního roku nově vypracovány a jsou podepsány třídním učitelem a zákonnými zástupci žáka.

Kvalita plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Organizační uspořádání školy vychází ze stanovených pravidel, která jsou zpracována v materiálu Organizační řád. Obsahuje vymezení kompetencí ředitele školy, jeho zástupců ve vedení školy, jsou zde rovněž stanoveny příslušné pravomoci ostatních pedagogických i provozních pracovníků, zásady řízení školy, komunikační a informační systém.

Chod školy se řídí Řádem základní školy, který je rovněž součástí organizačního řádu, byl schválen pedagogickou radou a obsahuje všechny stanovené náležitosti. V závěrečném ustanovení je formulována výzva pro žáky, jejich zákonné zástupce i učitele nejen k akceptování jednotlivých bodů, ale i k podávání případných návrhů na doplnění nebo změnu.

V organizaci vyučování, ve zpracovaném rozvrhu hodin a přestávek nebyly zjištěny nesrovnalosti.

Pedagogická rada jako poradní orgán ředitele školy se schází pětkrát ročně. Z jednání jsou pořizovány písemné záznamy, které obsahují především pedagogickou problematiku a provozní záležitosti. Zápisy obsahují průběh diskuse, schválené materiály nejsou systematicky uspořádány do usnesení. S přijatými závěry jsou prokazatelně seznamováni všichni pedagogičtí pracovníci školy. Dalšími poradními orgány ředitele školy jsou metodické sdružení a předmětové komise. Jejich činnost je nepravidelná, ze schůzek jsou pořizovány velmi stručné, v některých případech až formální záznamy.

Povinná dokumentace základní školy je vedena bez závad, ve stanoveném rozsahu

a předepsanou formou. Obsahuje všechny náležitosti, ojediněle se objevují nestandardní opravy. Drobné formální nedostatky byly opraveny v průběhu orientační inspekce.

Maximum dokumentace školy (katalogové listy, vysvědčení, protokoly o komisionálních zkouškách, přihlášky ke studiu na střední škole), osobní data o žácích i další materiály jsou vedeny v počítačové podobě (program Bakalář). Ochrana osobních dat je zajištěna.

Učitelé i žáci školy mají zajištěn přístup k potřebným informacím. Pro žáky jsou předávány informace prostřednictvím třídních učitelů, školním rozhlasem, na nástěnkách a při třídních chvilkách, které jsou zaznamenávány v třídních knihách včetně stručného obsahu jednání. Učitelé mají informace vyvěšeny na nástěnkách ve sborovně, v prostorách přichodu ke kancelářím vedení školy, jsou jim denně předávány při osobním jednání a při pedagogických radách.

Rodiče jsou informováni o prospěchu, chování a problémech svých dětí ze záznamů v žákovských knížkách, při třídních schůzkách a konzultačních dnech. Třídní schůzky se konají pouze dvakrát ročně, pro žáky prvních ročníků a vycházející se koná zvláštní schůzka. Rodiče příliš nevyužívají nabídku návštěvy vyučování v dopoledních hodinách u některých učitelů prvního stupně. Pevně stanoveny jsou konzultační dny výchovného poradce a metodika prevence šikany, protidrogové koordinátorky a školní psycholožky. V případě závažnějších problémů jsou rodiče žáka zváni k osobní návštěvě školy.

Rada školy se schází ke svým jednáním pravidelně čtyřikrát v roce. Schvaluje Výroční zprávu o činnosti základní školy a Výroční zprávu o hospodaření, což je zachyceno v zápisech z jednání. Část rodičů se zapojuje do činnosti Klubu rodičů a přátel Čtyřky.

Zájmy žáků základní školy zastupuje žákovský parlament, který představuje rada tvořená pěti žáky z různých ročníků. Parlament se řídí schválenými stanovami a schází se pravidelně dvakrát ročně s vedením školy, podle potřeby jsou svolávány operativní schůzky.

Výroční zpráva poskytuje veřejnosti dostatečné množství informací o činnosti a profilu základní školy, má svůj podstatný význam při sebehodnocení a posuzování plnění koncepčních záměrů.

Ředitel školy má propracovaný systém organizování výchovně-vzdělávacího procesu, má jasně stanovená pravidla, která odpovídají velikosti základní školy a umožňují funkční řízení. Tato oblast je na velmi dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy preferuje demokratický styl řízení s delegováním konkrétních pravomocí dalším pracovníkům. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, které se realizuje převážně prostřednictvím akcí Pedagogického centra Hradec Králové. Další vzdělávání je jednou ze šesti prioritních oblastí v dlouhodobé koncepci rozvoje školy v letech 2000 – 2004. V prvním pololetí se zúčastnilo 49 přednášek nebo seminářů 80 pedagogických pracovníků, na druhé pololetí je plánováno 52 seminářů s účastí 74 pracovníků. Učitelé si jednotlivé akce vybírají sami, ředitel školy usměrňuje účast podle momentální finanční situace a podle potřeby zajistit plynulý chod školy. V tomto školním roce byl uspořádán víkendový seminář pro celý pedagogický sbor na téma „Předcházení šikaně“, další se bude konat v druhém pololetí. Jeden pedagog studuje na pedagogické fakultě, aby dosáhl způsobilosti vyučovat na 1. stupni, další si rozšiřuje svoji odbornost studiem přírodopisu na stejné škole.

Každému začínajícímu učiteli je přidělen uvádějící učitel, jehož povinnosti nejsou přesně specifikovány. Učitelům bez odborné způsobilosti poskytují radu a pomoc učitelé, kteří

příslušnou odbornost mají. Zvýšenou pozornost jim věnuje i vedení školy.

Přílohou vnitřního platového předpisu jsou „Kritéria pro stanovení výše osobního příplatku pedagogů“. Podobný předpis je zpracován i pro nepedagogické pracovníky. Kritéria hodnocení jsou umístěna ve sborovně. Periodické hodnocení se změnami výše osobního hodnocení je často ovlivňováno změnami finančního rozpočtu školy.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

V Organizačním řádu jsou přesně vymezeny kompetence jednotlivých členů vedení a také oblasti kontroly. Kontrolní systém je orientován na celou organizační strukturu.

Rámcový plán hospitací na školní rok 2001/2002, který je přílohou Rámcového plánu ředitele školy, uvádí oblasti výchovně-vzdělávacího procesu, na něž se kontrolní činnost zejména zaměřuje, např. vztah učitel - žák, přístup k individualitám, kázeň, návyk na pořádek, důslednost, nové prvky ve výuce apod., celkem je pozornost soustředěna na třináct oblastí. Plán je rozpracovaný do jednotlivých měsíců a týká se výuky na obou stupních školy, předmětů povinných i volitelných. Pedagogickou dokumentaci sledují oba zástupci. Práce třídních učitelů je prezentována na všech poradách a zpětnou vazbu o ní získává ředitel školy od žákovského parlamentu, od kterého se může také dozvědět o problémech dětí, které se mnohdy dospělým zdají nepodstatné.

Systém kontroly provozu školy a jejího hospodaření je rovněž přesně vymezen v Organizačním řádu. Analýzy výsledků kontrol jsou prováděny rychle a přehledně, na ně navazuje projednání s pracovníky. Dobré výsledky se prezentují na poradách, při záporných se přijímají opatření k nápravě.

Sledování kvality výchovně-vzdělávacího procesu je v kompetenci celého vedení školy. Na prvním stupni je hospitační činnost prováděna častěji i do větší hloubky, zástupkyně školy se snaží v každé ze čtrnácti tříd hospitovat alespoň jednou za školní rok, v prvních a pátých třídách dvakrát. Do doby konání inspekce se realizovalo na tomto stupni devět hospitací se záznamem, na druhém stupni šest. Kromě plánované hospitační činnosti probíhá také namátková - většinou při řešení nějakého problému. Cíleně je prováděna kontrola písemných projevů žáků na prvním stupni, na druhém opět spíše namátkově.

Z evaluačních nástrojů jsou využívány testy Kalibro - píše je dvacet pět losem vybraných žáků devátého ročníku. Pravidelně jsou sledovány výsledky přijímacích řízení. Kontrolou práce celé školy se rovněž zabývá Rada školy.

Kontrolní mechanismy a jejich realizace jsou velmi dobré.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Podmínky vzdělávání na základní škole jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV (neinvestiční výdaje)

Základní škola v Jičíně hospodaří od 1. 1. 2001 jako příspěvková organizace. V roce 2001 realizovala kromě hlavní činnosti i vedlejší hospodářskou činnost formou pronájmu tělocvičen, nebytových prostor a učeben. Ze státního rozpočtu jí byla v kalendářním roce 2001 přidělena dotace ve výši 11 938 500 Kč. Na platy zaměstnanců byla vyčleněna částka 8 458 000 Kč, na OPPP (ostatní platby za provedenou práci) 2 000 Kč a na ONIV (ostatní neinvestiční náklady) včetně zákonného pojištění 3 478 500 Kč. Dále byl rozpočet školy posílen o účelové dotace z MŠMT na další vzdělávání pedagogických pracovníků o částku 74 500 Kč. Hospodářským výsledkem za účetní období byla ztráta ve výši 38 658,16 Kč, způsobená vyššími náklady na topení. Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních výdajích v roce 2001 činil 85,5 %.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Okresní úřad Jičín, referát školství, stanovil závazné ukazatele upraveného rozpočtu na rok 2001 ve výši 8 458 000 Kč na platy a 2 000 Kč na OPPP. Dle ročního zúčtování mezd činily platy zaměstnanců 8 457 970 Kč a OPPP 2 030 Kč. Závazný ukazatel mzdové regulace OPPP nebyl dodržen. Mzdy jsou zpracovávány v programu VEMA.

Předložené osobní spisy obsahují povinnou dokumentaci se všemi náležitostmi. Byl předložen řádně vyplněný čtvrtletní výkaz o pracovnících a mzdových prostředcích v regionálním školství Škol (MŠMT) PI-04 ze dne 15. 1. 2002. Kontrola vykazovaných mzdových prostředků byla odsouhlasena na mzdovou rekapitulaci.

Namátkovou kontrolou zápočtu praxe, zařazování zaměstnanců do platových tříd a stupňů, stanovení osobních příplatků, zvláštních příplatků a příplatků za vedení, nebyl zjištěn rozpor s obecně právními předpisy a s vnitřním platovým předpisem.

Byl předložen vnitřní předpis pro stanovení rozpočtu FKSP a zásad pro jeho hospodaření na rok 2001. Fond je tvořen 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů.

Čerpání prostředků fondu je v souladu s vnitřní směrnicí a s vyhláškou o FKSP. Prostředky fondu jsou vedeny na samostatném účtu.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV (ostatní neinvestiční výdaje)

Provoz školy hradí ze svého rozpočtu Městský úřad v Jičíně. Dotace na ONIV ze státního rozpočtu byla efektivně použita na úhradu cestovného na školení, na nákup učebnic a učebních pomůcek, na úhradu věcných nákladů na stravování a na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Výdaj	Částka celkem	Částka na žáka
Učebnice	105 865,40 Kč	155,70 Kč
Učební pomůcky	121 614,60 Kč	.178,80 Kč
Další vzdělávání pedagog. prac.	67 996,20 Kč	100,00 Kč

V účtové osnově jsou řádně analyticky rozděleny účty týkající se čerpání prostředků ze státního rozpočtu a prostředků přidělených z městského úřadu.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

V roce 2001 byly škole přiděleny dvě účelové dotace ze státního rozpočtu.

Dotace přidělená z MŠMT dne 5. listopadu 2001 na 24 500 Kč byla účelově vázána na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Škola ji vyčerpala v plné výši. Její čerpání je doloženo podrobným vyúčtováním.

Dále byla škole přidělena dotace na projekt: Víkend pedagogického sboru „Skrytý svět šikany“. Na tento projekt byla přidělena částka 50 000 Kč. Jelikož v době konání akce byla velká nemocnost a nemohli se jí zúčastnit všichni pedagogičtí pracovníci, vyčerpala se pouze částka 30 345,20 Kč. Zbývající část dotace byla (dle výpisu z běžného účtu) vrácena dne 18. 12. 2001 do České národní banky.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Investiční prostředky nebyly v roce 2001 škole přiděleny.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zprávy o hospodaření školy za rok 2000 a 2001 byly předloženy, jsou přehledné a obsahují potřebné údaje. Byly schváleny Radou školy.

V roce 2000 hospodařila škola jako rozpočtová organizace a neměla hospodářskou činnost.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Prostředky přidělené ze státního rozpočtu na rok 2001 byly efektivně využity k účelu jejich poskytnutí.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů

Poradenstvím a problematikou prevence sociálně patologických jevů, včetně řešení šikanování ve škole, se zabývá výchovný poradce. Působí ve škole v této funkci od roku 1985 a má potřebnou způsobilost. Kromě studia výchovného poradenství absolvoval i kurzy k prevenci šikany a další proškolení. Úzce spolupracuje s ostatními pedagogy, s ředitelstvem školy, s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Jičíně i s dalšími subjekty a organizacemi zabývajícími se touto problematikou. Má zpracovaný Minimální program prevence a řešení šikanování ve 4. základní škole Jičín, Železnická 460, jehož přílohou je depistážní dotazník pro zachycení alarmujících signálů šikanování.

Kartotéku problémových a rizikových žáků vede výchovný poradce písemně, týká se 15 žáků a jsou v ní uvedeny přestupky i způsoby řešení.

Dále vede výchovný poradce kartotéku integrovaných zdravotně postižených žáků. Škola v současné době vykazuje 86 žáků se specifickými poruchami učení a vzdělává 2 žáky s těžkým kombinovaným zdravotním postižením, na škole pracuje jedna osobní asistentka. Je zřízeno 13 reedukačních skupin, které vede 8 učitelů. Reedukační péče je poskytována pouze 46 žákům 1. – 6. ročníku, ostatním je věnována individuální péče. Učitelé mají přehled o integrovaných žácích, daná problematika je pravidelně probírána při jednáních pedagogické rady.

Problematiku protidrogové prevence ve škole dlouhodobě sleduje zástupkyně ředitele pro první stupeň, která je jmenována do funkce protidrogového koordinátora školy. Absolvovala školení Peer programů, vedla žakovské peer dvojice, které působily ve 4. – 7. ročníku a metodou workshopu seznamovaly žáky s formami odmítnutí a s prací v komunitních kruzích. Pracuje od roku 1998 v koordinační komisi pro poradenskou činnost, kterou zřídil Školský úřad Jičín (nyní referát školství). Zpracovala Minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „Škola bez drog“. Protidrogový program školy je zaměřen na jednotlivé věkové kategorie žáků již od 1. ročníku a využívá praktických prostředků k dosažení obecně stanovených cílů.

V učitelské knihovně je odborná literatura i mediotéka vztahující se k poruchám učení a chování žáků i k problematice sociálně patologických jevů. Žákům a jejich zákonným zástupcům škola poskytuje informace v souvislosti s volbou povolání i prevencí závadových forem chování. Na nástěnce na chodbě školy jsou vystaveny propagační materiály středních škol a středních odborných učilišť. Důležité informace o telefonních číslech (Linka bezpečí, policie, atp.) jsou uveřejněny na vývěsce dveří hospodářky školy. Další informace získávají rodiče žáků devátých tříd na zvláštní třídní schůzce k volbě povolání. Významným příspěvkem k orientaci ve volbě povolání je pravidelná exkurze žáků osmých tříd v poradenském centru Úřadu práce Jičín.

Diskrétní forma komunikace mezi pedagogy a žáky probíhá, je zřízen žakovský klub Vrba. Schránka důvěry není instalována, ale jsou pořádány depistáže a dotazníkové akce, které zjišťují situaci ve škole. Závadové formy chování se bezodkladně řeší ve spolupráci všech zúčastněných stran, problémy se vyskytují většinou mimo prostor školy.

V době konání inspekce probíhala mimořádná třídní schůzka věnovaná závadovým formám chování žáků jedné třídy a protidrogové programy pro žáky 8. a 9. ročníků. O problémech pedagogové otevřeně diskutují s žáky v rámci společensko-vědních předmětů i při třídnických výchovných chvilkách.

Osvěta mezi žáky i pracovníky školy se uskutečňuje pravidelně. Byla uspořádána dvoudenní vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v rámci projektu Skrytý svět šikany, který získal dotaci v rámci rozvojového programu Pedagogického centra Hradec Králové.

Škola se snaží působit preventivně proti závadovým formám chování, nabízí žákům smysluplnou a zajímavou činnost v zájmových útvarech (z 662 žáků je jich zapojeno do mimoškolní činnosti 148, což je 22,4 %).

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů mají velmi dobrou úroveň.

Žáci cizinci

Ve škole byli ke dni konání inspekce 2 žáci - cizinci. Jejich výuka probíhá bez větších problémů, pedagogové využívají individuální přístup a zadávají diferencovanou práci přiměřenou k úrovni jazykových znalostí žáka. Žáci se zapojují do práce třídních kolektivů. Spolupráce s rodiči je dobrá. Multikulturní výchova je využívána především v občanské a rodinné výchově, zeměpisu a při kulturních vystoupeních žáků na školní akademii. Projevy

rasismu a xenofobie ve vztahu k žákům – cizincům se v průběhu inspekční činnosti nevyskytly.

Třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy

Od roku 1999 je ve škole na druhém stupni zřízena vždy jedna třída s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. Ve školním roce 2001/2002 je v 6. – 8. ročníku ve 3 třídách označených C umístěno 77 žáků, kteří mají rozšířené vyučování tělesné výchovy se zaměřením na všeobecnou tělesnou výchovu (kód sportu 59). Hodnocení zaměření školy nemohlo být provedeno z organizačních důvodů, popsaných v úvodu inspekční zprávy. Hodnocení by nemohlo objektivně postihnout podmínky a průběh vzdělávání, neboť by bylo provedeno za nestandardních podmínek.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Organizace školního roku 2001/2002,
- Rozvedení koncepčních záměrů na léta 2001 - 2004, ze dne 27. června 2000,
- Rámcový plán ředitele školy, nedatováno,
- Rámcový plán hospitací: školní rok 2001/2002,
- Řád ZŠ Jičín, Železnická 460 ze dne 27. června 2000,
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001,
- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 3212/2000 ze dne 20. 12. 2000,
- Rozhodnutí o zřízení třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy ze dne 30. 8. 1999,
- Vnitřní řád a platné zásady pro žáky tříd s rozšířenou výukou tělesné výchovy ze dne 1. 3. 2002,
- Zřizovací listina ze dne 11. 12. 2000,
- Organizační řád ze dne 31. 8. 1998,
- rozvrhy hodin ve školním roce 2001/2002,
- dotazník pro ředitele před inspekcí ze dne 15. února 2002,
- podkladová inspekční dokumentace ze dne 15. února 2002,
- Celoroční plán činností ve školní družině pro školní rok 2001/2002,
- tematické plány učitelů pro školní rok 2001/2002,
- třídní knihy ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002,
- třídní výkazy a katalogové listy,
- vzorky zápisů ze schůzí metodického sdružení učitelů prvního stupně základní školy, vedené ve školním roce 2001/2002,
- vzorky zápisů ze schůzí předmětových komisí učitelů druhého stupně základní školy, vedené ve školním roce 2001/2002,
- vzorek žákovských knížek, vedených ve školním roce 2001/2002,
- vzorky žákovských sešitů, vedených ve školním roce 2001/2002,
- vzorek záznamů z laboratorních prací, vykonaných v přírodovědných předmětech ve školním roce 2001/2002,

- personální dokumentace pedagogických pracovníků,
- seznam žáků s přiznanou vývojovou poruchou učení ve školním roce 2001/2002,
- materiál s názvem Náprava dyslexie, dysgrafie, dysortografie a dyskalkulie, školní rok 2001/2002,
- Přehled volitelných a nepovinných předmětů, školní rok 2001/2002,
- Přehled zájmových útvarů zřízených ve školním roce 2001/2002,
- Přehled akcí : 4. 3. - 10. 3. 2002 (10. týden),
- Inspekční zpráva čj. K-09-02/9697-46 St ze dne 28. března 1997,
- Námety pro práci ve volitelném předmětu ekologie na ZŠ Jičín, nedatováno,
- Minimální program prevence a řešení šikanování ve 4. základní škole Jičín, Železnická 460, nedatováno,
- Minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „Škola bez drog“, nedatováno,
- Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V3-01 podle stavu k 30. 9. 2001,
- Výkaz o úrazovosti dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních za školní rok 2000/2001 Škol (MŠMT) V 36-01,
- Projekt Víkend pedagogického sboru „Skrutý svět šikany“- čj. 11/998/2001-25,
- záznamy z hospitací, realizovaných ve školním roce 2001/2002,
- kontrolní diktáty a slohové práce z českého jazyka, napsané ve školním roce 2001-2002,
- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2000 z 25. 1. 2001,
- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001 z 18. 2. 2002,
- Úprava rozpočtu k 31. 10. 2001, rozpočtové opatření č. 1,
- Rozvaha za rok 2001 z 2. 3. 2002,
- Výkaz zisku a ztráty za rok 2001 z 2. 3. 2002,
- Příloha organizačních složek státu z 2. 3. 2002,
- Účtová osnova platná pro rok 2001,
- čerpání dotace v roce 2001 ze dne 7. 1. 2002,
- výpis z běžného účtu č. 91 z 18. 12. 2001,
- výpis z běžného účtu k 31. 12. 2001,
- výpis z účtu FKSP k 31. 12. 2001,
- Smlouva o pronájmu tělocvičen z 15. 1. 2001,
- Smlouva o pronájmu tělocvičen z 9. 1. 2001,
- faktury vydané č. 200601/28 z 20. 6. 2001 na 1 900 Kč, č. 200601/27 z 20. 6. 2001 na 850 Kč,
- faktury došlé č. 01/11/1335 z 25. 10. 2001 na 280 Kč, č. 2001/11-4034 z 23. 10. 2001 na 1 864,80 Kč, č. 4049-0110 z 25. 10. 2001 na 1 680 Kč, č. 14009 z 10. 10. 2001 na 2 100 Kč, č. 140004 z 24. 9. 2001 na 8 610 Kč, č. 11914 z 18. 9. 2001 na 806 Kč, č. 985/01 z 16. 9. 2001 na 528 Kč, č. 21026850 z 18. 9. 2001 na 627 Kč, č. 201280 z 9. 9. 2001 na 280 Kč, č. 171 z 31. 8. 2001 na 144,20 Kč, č. 140052 z 4. 12. 2001 na 27 426,20 Kč, č. 103/01 z 13. 12. 2001 na 2 919 Kč,

- výdajové pokladní doklady č. 56 z 7. 5. 2001 na 548 Kč, č. 70 z 18. 5. 2001 na 537 Kč, č. 131 z 13. 9. 2001 na 98 Kč, č. 158 z 22. 10. 2001 na 400 Kč, č. 159 z 24. 10. 2001 na 150 Kč, č. 160 z 24. 10. 2001 na 55 Kč, č. 161 z 26. 10. 2001 na 150 Kč, č. 18 z 7. 11. 2001 na 349 Kč, č. 200 z 14. 12. 2001 na 248 Kč, č. 204 z 14. 12. 2001 na 129 Kč, č. 210 z 19. 12. 2001 na 640 Kč,
- Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2001 na základě smlouvy – čj. 22630/01-25 z 16. 12. 2001,
- Vnitřní platový předpis s platností od 1. 1. 2001,
- Vnitřní předpis pro stanovení rozpočtu FKSP a zásad pro jeho hospodaření s platností od 1. 1. 2001,
- Směrnice č. 3 k vyúčtování cestovních náhrad s platností od 21. 3. 1996,
- Rekapitulace mezd za leden – prosinec 2001,
- Výkaz Škol PI – 04 o pracovnících za rok 2001 z 15. 1. 2002,
- Směrnice pro oběh písemností a účetních dokladů s platností od 1. 1. 2001,
- Směrnice pro vedení hmotného a nehmotného majetku a zásob s platností od 1. 1. 2001,
- evidence přesčasových hodin za leden – prosinec 2001,
- Stanovy žakovského parlamentu Čtyřky ze dne 3. 11. 1999,
- zápis z jednání Rady školy ze dne 22. 4. 1999,
- protokoly o komisionálních zkouškách ze školního roku 2000/2001,
- zápisy z pedagogických rad ve školních letech 2000/2001 a 2001/2002,
- Jednací řád pedagogické rady ze dne 31. 8. 1998,
- kniha úrazů vedená od 27. 9. 1993,
- náplně práce pro pedagogické a provozní pracovníky ze dne 3. 9. 2001,
- vysvědčení za 1. pololetí školního roku 2001/2002,
- Učební plán pro školní rok 2001/2002,
- čtvrtletní kontrolní práce z matematiky, psané ve školním roce 2001/2002,
- Kritéria pro stanovení výše osobních příplatků pedagogů z 23. září 1999,
- Kritéria pro stanovení výše osobních příplatků nepedagogických zaměstnanců z 30. srpna 1995.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- výjimečně kvalitní ekologický areál,
- nadstandardní nabídka mimoškolních aktivit a školních akcí,
- pestrá nabídka volitelných předmětů,
- propracovaný systém prevence sociálně patologických jevů ve škole,
- individuální přístup k dětem se speciálními potřebami.

Negativa:

- dílčí nesplnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti učitelů,
- u části pedagogů školy přetrvává verbální učení s malým využitím moderních a aktivizačních metod,
- nesplnění učebních osnov dějepisu ve školním roce 2000/2001.

Doporučení:

- větší pozornost věnovat při výuce na druhém stupni základní školy motivaci a aktualizaci učiva,
- dodržovat doporučené počty laboratorních prací,
- zajistit reedukační péči všem vykazovaným integrovaným žákům se specifickou vývojovou poruchou učení, dodržet metodiku pravidel integrace,
- dle finančních možností v co nejbližší době odstranit závadné skleněné luxfery v tělocvičnách.

Od poslední komplexní inspekce v roce 1997 se zlepšila podnětnost a estetická úroveň učeben a zvýšilo využívání názorných pomůcek při výuce. Byly ustaveny tři třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. Soustavně je zkvalitňován ekologický areál školy a prohlubována úroveň ekologické výchovy. Pokračuje vydávání školního časopisu a kladem zůstává kvalitní využívání počítačových výukových programů. Byla zřízena odborná učebna pro výuku jazyků, vybavená počítači.

Přetrvává sporadické zařazování pestřejších metod práce do výuky a využívání audiovizuální techniky u části učitelů. Nedostatky jsou stále pozorovány v chování části žáků. Zdravotní tělesná výchova na škole dosud není vyučována.

Základní škola, Jičín, Železnická 460 plní svoji výchovně vzdělávací funkci.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Antonín Kačírek	Ant. Kačírek, v. r.
Člen týmu	Mgr. Martina Bělková	M. Bělková, v. r.
Člen týmu	Mgr. Bc. Květoslava Dřevíková	K. Dřevíková, v. r.
Člen týmu	Mgr. Svatava Fejglová	S. Fejglová, v. r.
Člen týmu	Mgr. Petr Boháč	Boháč, v. r.
Další zaměstnanci ČŠI:	Marie Vančáková	
	Věra Jiráňková	

V Rychnově nad Kněžnou dne 11. dubna 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. 4. 2002

Razítko

Ředitel školy

Mgr. Zdeněk Procházka

Zd. Procházka, v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad Jičín, referát školství	2002-05-06	096 124/02-5123
Městský úřad Jičín	2002-05-06	096 123/02-5123
Rada školy	2002-05-06	096 125/02-5123

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány